Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201574589 Zaaknummer: Z/22/094285

Portefeuillehouder(s): D.P.L.M. van Dam

Voor vragen
Naam: Dick Boschman of Bas Köster
Telefoon: (088) 695 3000
E-mail: d.boschman@1stroom.nl of b.koster@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Ontwerp beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers

Aanleiding voor deze kennisgeving
In de Woonvisie 2021-2030 is benoemd dat wij een huisvestingsopgave hebben voor arbeidsmigranten (hierna internationale werknemers[1]) en dat we willen dat de huisvesting van deze groep goed geregeld wordt.

Op 7 december 2021 is uw raad door middel van een kennisgeving geïnformeerd over het thema huisvesting van internationale werknemers en dat het college actief aan de slag gaat met een beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers[2]. De eerste stap richting dit huisvestingbeleid was de uitgangspuntennotitie huisvesting internationale werknemers die in januari met uw raad is gedeeld. De volgende stap is een ontwerp beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers.

Verder is reeds vastgelegd dat er in 2022 in afstemming met de Groene Metropoolregio vanuit de Woondeal een huisvestingbeleid huisvesting internationale werknemers wordt afgerond.

Deze ontwerp beleidsnotitie huisvesting van internationale werknemers wordt, voor een ieder, opengesteld voor reacties. Op 13 september 2022 vindt een thema-avond huisvesting internationale werknemers plaats.

Relevant beleidskader
Woonvisie 2021-2030

Inhoud van mededeling

Beoogd effect van de beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers
Een transparant huisvestingbeleid dat duidelijke kaders geeft waaraan huisvesting van internationale werknemers in onze gemeente moet voldoen, zodat we zorgen voor een goed woon- en leefklimaat voor al onze inwoners.

[1] In de regio is er bewust voor gekozen om te spreken van internationale werknemers en niet van arbeidsmigranten, vanwege de negatieve connotatie en het vermeend discriminatoir karakter van dit woord. Alle werknemers in onze regio verdienen het om goed en veilig gehuisvest te worden. Hoe lang iemand in onze regio werkt of waar hij of zij vandaan komt, speelt daarin geen rol.
[2] Bij de kennisgeving is een stappenplan bijgevoegd. Van dit stappenplan is, in overleg met de agendacommissie, afgeweken.

Achtergrond beleidsnotitie

Huisvestingsbeleid is doorvertaling van uitgangspuntennotitie

De beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers is gebaseerd op de notitie van uitgangspunten die in januari 2022 door het college aan de raad is aangeboden en het opgestelde regionale beleidskader. Een overzicht van de uitgangspunten en hun plek in de beleidsnotitie, is te vinden in bijlage 1 van de beleidsnotitie.

Huisvestingsbeleid is noodzakelijk

Momenteel beschikt de gemeente niet over duidelijke kaders waarbinnen het realiseren van huisvesting van internationale werknemers mogelijk is. Dit heeft tot gevolg dat er allerlei misstanden in de huisvesting optreden. Ook hebben we door de beperkte registratie geen goed zicht op de omvang van het aantal internationale werknemers. Voor veel internationale werknemers is een gemeentegrens maar een lijntje op Google Maps. Zij wonen niet altijd in de gemeente waar ze werken of andersom. Dit maakt huisvesting van internationale werknemers naast een Duivens, ook een regionaal dossier. Ontwikkelingen in de ene gemeente hebben immers gevolgen voor de andere gemeente doordat gemeenten samen een waterbed vormen. Dit houdt in dat malafide partijen/praktijken en internationale werknemers zich naar de gemeente verplaatsen waar huisvesting het minst gereguleerd is en zij nog de meeste ruimte krijgen. Door lokaal beleid in te richten, en door de ontwikkelingen rondom het regionaal huisvestingbeleid en de ontwikkelingen op landelijke niveau nauw te volgen, voorkomen we dat we achter de feiten aanlopen.

Regionaal beleid is input voor het lokale huisvestingbeleid

In het kader van de Woondeal Arnhem – Nijmegen heeft de regio in opdracht van de regionale bestuurders (wethouders wonen) een regionaal huisvestingbeleid huisvesting internationale werknemers opgesteld. Dit geeft gemeenten concrete handvatten om het lokale beleid in te richten en zet de stip op de horizon waar regiogemeenten op eigen tempo naartoe kunnen werken. Dit regionaal beleidskader is nog niet door alle regiogemeenten vastgesteld of doorvertaald in eigen beleid. Het lokale beleid van Duiven heeft aansluiting bij het regionale beleidskader zodat de negatieve effecten van het waterbed maximaal beheerst kunnen worden.

Het Rijk zet ook in op een integrale aanpak huisvesting internationale werknemers

Het Rijk zet ook in op een integrale aanpak om misstanden in de huisvesting en arbeidsomstandigheden van internationale werknemers tegen te gaan. De focus ligt hierbij op 6 thema's: voorlichting, registratie, huisvesting, vermindering van de afhankelijkheid van werkgevers en uitzendbureaus, de aanpak van malafide uitzendbureaus en het melden van misstanden.[3] Voor het beleidsplan is met name het streven naar goede huisvesting belangrijk. Vanuit het Rijk worden provincies aangesproken op hun coördinerende rol en het kabinet gaat in overleg met gemeenten, werkgevers en huisvesters over goede huisvesting van internationale werknemers.

Het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, onder leiding van Emile Roemer, heeft naar aanleiding van het coronavirus adviezen uitgebracht om de positie van internationale werknemers te verbeteren.[4] Daarin wordt onder andere een aanscherping van de eisen voor goede huisvesting voorgesteld. Er moet niet alleen goede nieuwe huisvesting komen voor internationale werknemers, maar de al aanwezige huisvesting moet op termijn ook gaan voldoen aan deze kwaliteitseisen. Daarnaast zijn belangrijke aanbevelingen gedaan omtrent de certificering van uitzendbureaus om malafide praktijken tegen te gaan, een betere registratie van internationale werknemers te bewerkstelligen, de ontkoppeling van arbeids- en huurcontracten om uitbuiting tegen te gaan en blijvend toegang tot medische zorg na het

[3] Minister Koolmees c.s.: Brief aan de voorzitter der Staten Generaal, Arbeidsmigratie en sociale zekerheid, 20 december 2019
[4] Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten: Geen tweederangsburgers, Aanbevelingen om misstanden bij Internationale werknemers in Nederland tegen te gaan, 30 oktober 2020

verlies van een baan te garanderen. Aanbevelingen die op het niveau van de gemeente liggen, zijn overgenomen in onze beleidsnotitie.

Goede huisvesting is een maatschappelijke opgave
Internationale werknemers verkrijgen weliswaar een inkomen uit arbeid en sommigen van hen verblijven zelfs al langere tijd in Nederland. Toch blijven internationale werknemers een kwetsbare doelgroep. Dit heeft meerdere oorzaken. Zo zijn veel van hen de Nederlandse taal onvoldoende machtig en staan velen niet ingeschreven bij de gemeente waardoor zij onzichtbaar zijn en/of vaak niet weten wat hun rechten en plichten zijn. Dit maakt internationale werknemers kwetsbaar voor malafide partijen die hen onder slechte omstandigheden huisvesten en daar veel geld aan verdienen. Allereerst leidt ondermaatse huisvesting tot gezonds- en veiligheidsrisico's voor de internationale werknemer zelf en kan het tot overlast voor omwonenden leiden, waardoor de (ervaren) leefbaarheid (in voornamelijk de bebouwde kom) onder druk komt te staan. Een bijkomend probleem is dat de beschikbaarheid van betaalbare woningen voor andere inwoners van onze gemeente in het gedrang komt doordat werkgevers (al dan niet genoodzaakt) en huisjesmelkers (al dan niet bewust) woningen opkopen om daar internationale werknemers in te huisvesten.

Er is een opgave voor de huisvesting van internationale werknemers
Op basis van het meest recente onderzoek van Decisio uit februari 2022, blijkt dat het aantal werkzame internationale werknemers in de gehele provincie Gelderland tussen 2010 en 2020 is gestegen van 38.265 naar 62.290. Dit is een stijging van 63% met een gemiddelde stijging van 4,9% per jaar. Deze gemiddelde stijging ligt daarmee hoger dan het Nederlandse gemiddelde dat een jaarlijkse groei in het aantal werkzame internationale werknemers van 4,2% kent.

Bureau Decisio heeft in eerder onderzoek uit 2021 gekeken naar het huidig en toekomstig aantal werkende internationale werknemers in de Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen waar Duiven onderdeel van is. Op basis van dit onderzoek werd door bureau Decisio voor de Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen ingeschat dat het aantal internationale werknemers dat in de gehele regio werkt eind 2019, op 29.245 internationale werknemers lag[5]. Wanneer de trend die zich tussen 2010 en 2019 voordeed wordt doorgetrokken, onderscheiden zich twee scenario's die een doorkijkje bieden voor het aantal internationale werknemers dat de regio in 2030 nodig zal hebben: variërend van ongeveer 45.000 internationale werknemers (laagscenario) tot ongeveer 55.000 (hoog scenario) internationale werknemers.

Voor het toekomstig aantal werkzame internationale werknemers voor de gemeente Duiven kan ook gebruik worden gemaakt van het meest recente onderzoek van Decisio (2022). Gebaseerd op de provinciale groeipercentages van 4% tot 6% per jaar, betekent dit voor Duiven een groei van het aantal werkzame internationale werknemers van 800 in 2020 tot respectievelijk 1.184 (met een jaarlijks groeipercentage van 4%) tot 1.433 internationale werknemers in 2030 (met een jaarlijks groeipercentage van 6%).

Participatie en communicatie
Het ontwerp huisvestingsbeleid is tot stand gekomen in samenspraak met werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters en andere stakeholders middels een focusgroep bijeenkomst die in mei 2022 plaatsvond. Hier hebben 8 mensen aan deelgenomen. Daarnaast zijn enkele ondernemers, die niet bij de focusgroep aanwezig konden zijn, aanvullend geïnterviewd om hun input op het huisvestingsbeleid mee te nemen. Ook hebben er in het regionale traject (waar het lokaal beleid goed op aansluit) verschillende participatiemomenten

[5] Het onderzoek van Decisio richt zich op het aantal wonende en werkende arbeidsmigranten zoals gedefinieerd door de IND: buitenlandse mensen met een inkomensgrens tot een bepaalde hoogte (MBO niveau). Buitenlandse werknemers met een hogere inkomensgrens zijn kennismigranten en zijn als zodanig niet meegenomen in het onderzoek.

plaatsgevonden waaronder een regionaal congres op 9 december 2021 met bijna 100 deelnemers en een focusgroep-bijeenkomst in januari 2022 met 23 aanwezigen.

Het ontwerp huisvestingsbeleid wordt voor een ieder opengesteld voor reacties tot 7 september en besproken tijdens de door de raad georganiseerde thema-avond op 13 september 2022. Het ontwerp huisvestingsbeleid wordt na deze thema-avond vervolgens omgezet in definitief huisvestingsbeleid dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan uw raad.

Duiven, 29 juli 2022.

Burgemeester en wethouders van Duiven

mr. drs. R.J. (Rutger) den Haan	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
1. 201571786	Ontwerpbeleidsnotitie huisvesting internationale werknemers
2. 201572067	Regionaal beleidskader huisvesting internationale werknemers

Verdere informatie:

1. Kennisgeving van 7 december 2021 over huisvesting internationale werknemers
2. Uitgangspuntennotitie huisvesting internationale werknemers van 18 januari 2022

Digitally signed by Zynyo B.V.
Date: 2022.07.29 09:42:03 CEST
Document ID:
8b1da2d2-3ed5-4358-9877-5efde3febe85